Міністерство освіти і науки України
Державний ВНЗ «Національний гірничий університет»

Юридичний факультет

Кафедра філософії і педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан ЮФ
Грищак С.В.
«26» 06 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія»

Галузь знань ……	18 «Виробництво та технології»
Спеціальність ……..	183 «Технології захисту навколишнього середовища»
Освітній рівень……	бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Технології захисту навколишнього середовища»
Спеціалізація ……	-
Статус ……	нормативна
Загальний обсяг ……	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання ……..	3-й семестр
Мова викладання ……	Українська

Викладачі: проф. Шабанова Ю.О., доц. Захарчук О.Ф., доц. Тарасова Н.Ю.

Пролонговано: на 20___/20___ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20___/20___ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
ДВНЗ «НГУ»
2017

Робоча програма навчальної дисципліни **«Філософія»** для бакалаврів освітньо-професійної програми «Технології захисту навколишнього середовища» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» / Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», каф. філософії і педагогіки – Д.: ДВНЗ «НГУ», 2017. – 11 с.

Розробники:

- Шабанова Юлія Олександрівна – професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії і педагогіки;
- Захарчук Олексій Феліксович – доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки;
- Тарасова Наталія Юріївна – доцент, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії і педагогіки.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» (протокол № 5 від 26.06.2017 р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ 4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ 4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ 4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ 5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ 5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ 6
6.1 Шкали 6
6.2 Засоби та процедури 6
6.3 Критерії 7
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ 9
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ 10

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Технології захисту навколишнього середовища» спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища» здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни З5 «Філософія» віднесено такий результат навчання:

ПР01	Використовувати концептуальні знання, включаючи сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні знання з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач

Мета дисципліни – ознайомлення студентів із колом філософських проблем і відповідною термінологією, з базовими принципами критичного ставлення до своїх світоглядних позицій і до поглядів інших людей, а також до величезного потоку інформації, забезпеченого сучасним науково-технічним прогресом.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та свідомий відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	**Дисциплінарні результати навчання (ДРН)**	
	шифр ДРН	**Зміст**
ПР01	ПР01.1-З5	Спираючись на фундаментальні філософські знання, бути здатним чітко усвідомлювати свої мотиви та не піддаватися на зовнішні впливи
	ПР01.2-З5	Сформувати філософський рівень абстрактно-теоретичного мислення через ознайомлення з основними темами, поняттями, категоріями і напрямами філософії
	ПР01.3-З5	Сформувати філософську культуру як підґрунтя університетського рівня підготовки фахівців та актуалізація національної свідомості майбутньої суспільної еліти

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	**Здобуті результати навчання**
З1 Історія українського суспільства	Використовувати концептуальні знання, включаючи сучасні теорії, підходи, принципи екологічної політики, фундаментальні знання з біології, хімії, фізики, математики, біотехнології та фахових і прикладних інженерно-технологічних дисциплін для моделювання та вирішення конкретних природозахисних задач
З3 Українська мова (за професійним спрямуванням)	Використовувати інформаційні технології та комунікаційні мережі для природоохоронних задач

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	**Розподіл за формами навчання**, *години*						
	денна			**вечірня**		**заочна**	
	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	45	14	31	-	-	6	39
практичні	-	-	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	45	14	31	-	-	2	43
РАЗОМ	90	28	62	-	-	8	82

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	**Види та тематика навчальних занять**	**Обсяг складових,** *години*
	ЛЕКЦІЇ	**45**
ПР01.1-35-ПР01.3-35	**1. Виникнення філософії, її функції і роль у сучасній духовній культурі** Виникнення філософії. Міф і філософія. Історичні типи світогляду. Філософія. Її предмет і функції. Основне питання філософії. Структура філософії. Співвідношення філософії, науки, мистецтва, релігії. Філософія і технічні науки	7
ПР01.1-35-ПР01.3-35	**2. Антична філософія** Історія філософії як наука й принципи її періодизації. 2. Філософія досократиків: проблема архе. Класична антична філософія: Сократ, Платон, Аристотель. Еліністична філософія: кініки, скептики, стоїки, епікурейці. Неоплатонічне вчення про ієрархію буття	8
ПР01.1-35-ПР01.3-35	**3. Філософія середньовіччя та епохи Відродження** Головні риси філософії середньовіччя. Середньовічна патристика. Аврелій Августин. Середньовічна схоластика. Фома Аквінський. Антропоцентризм філософії Відродження	7
ПР01.1-35-ПР01.3-35	**4. Філософія Нового часу** Механіцизм – основна характеристика світогляду Нового часу. Емпіризм Френсіса Бекона. Раціоналізм Рене Декарта. Сенсуалізм: Джон Локк, Девід Юм, Джорж Берклі. Філософія французького Просвітництва	7
ПР01.1-35-ПР01.3-35	**5. Німецька класична філософія** Загальна характеристика епохи. Критичний метод Імануїла Канта. Філософія абсолютної ідеї та діалектичний метод Георга Гегеля	8
ПР01.1-35-ПР01.3-35	**6. Некласична західна філософія** Загальна характеристика некласичної філософії. Філософія життя. Філософська антропологія. Екзистенціалізм. Фрейдизм. Позитивізм та етапи його розвитку	8
	СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ	**45**
ПР01.1-35-ПР01.3-35	1. Філософія як специфічна форма суспільної свідомості	15
	2. Проблеми онтології та гносеології в філософії. Методологія наукового пізнання	11
	3. Людина і світ культури. Взаємодія суспільства і природи	12
	РАЗОМ	**90**

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «НГУ» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та національною шкалами.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів ДВНЗ «НГУ»

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90…100	A	відмінно	зараховано
82…89	B	добре	
74…81	C		
64…73	D	задовільно	
60…33	E	задовільно	
0…59	FX	незадовільно	не зараховано
1…34	F	незадовільно	

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу ДВНЗ «НГУ».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком дескрипторам, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

<table>
<tr><th colspan="3">ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ</th><th colspan="2">ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ</th></tr>
<tr><th>навчальне заняття</th><th>засоби діагностики</th><th>процедури</th><th>засоби діагностики</th><th>процедури</th></tr>
<tr><td>лекції</td><td>контрольні завдання за кожною темою</td><td>виконання завдання під час лекцій</td><td rowspan="4">комплексна контрольна робота (ККР)</td><td rowspan="4">визначення середньозваженого результату поточних контролів;

виконання ККР під час іспиту за бажанням студента</td></tr>
<tr><td rowspan="3">семінарські</td><td rowspan="3">контрольні завдання за кожною темою</td><td>виконання завдань під час семінарських занять</td></tr>
<tr><td>виконання завдань під час самостійної роботи</td></tr>
</table>

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожного дескриптора НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100\ a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентністні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність особи розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Знання	
– концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних досягнень; – критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: – концептуальних знань; – високого ступеня володіння станом питання; – критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить не грубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
	Уміння	
– розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Відповідь характеризує уміння: – виявляти проблеми; – формулювати гіпотези; – розв'язувати проблеми; – обирати адекватні методи та інструментальні засоби; – збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; – використовувати інноваційні підходи до розв’язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Комунікація	
– донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності; – здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію	Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). *Мова:* – правильна; – чиста; – ясна; – точна; – логічна; – виразна; – лаконічна. *Комунікаційна стратегія:* – послідовний і несуперечливий розвиток думки; – наявність логічних власних суджень; – доречна аргументація та її відповідність відстоюваним положенням; – правильна структура відповіді (доповіді); – правильність відповідей на запитання; – доречна техніка відповідей на запитання; – здатність робити висновки та формулювати пропозиції	95-100
	Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень автономності та відповідальності фрагментарний	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Використовуються мультимедійне та комп’ютерне обладнання, дистанційна платформа Moodle.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1 Проект стандарту вищої освіти підготовки бакалавра з спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища». СВО-2016. – К.: МОН України, 2016. – 13 с.

2 Бичко І.В., Бойченко І.В., Бойченко М.І., Бузький М.П., Табачковський В.Г. Філософія: Підручник для студентів вищих закладів освіти.-Київ: Либідь, 2001.- 406 с.

3 Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій. – Київ: Наукова думка, 1996.- 286 с.

4 Адо, П'єр. Що таке антична філософія?/ П'єр Адо; з фр. пер. Сергій Йосипенко. – Київ: Культур. Асоц. «Новий Акрополь», 2014. – 425 с.

5 Александрова, О.В. Філософія Середніх віків та доби Відродження: Підручник / О.В. Александрова. – К.: ПАРАПАН, 2002. – 172 с.

6 Шабанова, Ю.А. Трансперсональная мистика Мастера Экхарта. В контексте развития европейской философии: монография / Ю.А. Шабанова. – Днепропетровск: НГУ, 2005. – 238 с.

7 Хайдеггер М. Бытие и время / М. Хайдеггер; Пер. с нем. В.В. Бибихина. — Харьков: «Фолио», 2003. — 503 с.

8 Бичко І.В., Бойченко І.В., Бойченко М.І., Бузький М.П., Табачковський В.Г. Філософія: Підручник для студентів вищих закладів освіти.-Київ: Либідь, 2001.- 406 с.

9 Бичко І.В. та ін. Історія філософії: Підручник для студентів вищих закладів освіти.- Київ: Либідь, 2001.

10 Горський В.С. Історія української філософії: Курс лекцій.- Київ: Наукова думка, 1996.- 286 с.

11 Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: Онтологія людини.- Київ: Абрис, 1995. - 335 с.

12 Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах: Навчальний посібник.- Київ: Либідь, 1997.- 327 с.

13 Чижевський Дмитро. Нариси з історії філософії на Україні.- Київ: Орій, 1992.- 229 с.

14 Матеріали методичного забезпечення філософських дисциплін для студентів всіх спеціальностей, які навчаються екстерном / Упоряд.: Ю.О.Шабанова, Ю.М. Пазиніч. – Д.: Національний гірничий університет, 2008. – 55 с.

15 Матеріали методичного забезпечення дисципліни «Філософія» для заочної форми навчання для студентів усіх спеціальностей. Упорядник Т.В. Журавльова.-Д.: Національний гірничий університет, 2009. – 15 с.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Філософія» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Технології захисту навколишнього середовища» зі спеціальності 183 «Технології захисту навколишнього середовища»

Розробники:

Юлія Олександрівна Шабанова
Олексій Феліксович Захарчук
Наталія Юріївна Тарасова

В редакції авторів

Видано
у Державному вищому навчальному закладі
«Національний гірничий університет».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842 від 11.06.2004.
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19.